

Af § 42, stk. 3, følger, at hvis der søges skilsmisse efter lovens § 31, stk. 1, eller § 31, stk. 1, jf. stk. 2, kan bevilling gives, når den anden ægtefælle ikke protesterer herimod, hvis 1) skilsmisse søges på vilkårene for separationen og disse også gælder for tiden efter skilsmissen og 2) der ikke skal tages stilling til pensionsordninger efter § 54.

Hvis det findes betænkeligt at meddele bevilling, skal bevilling nægtes, jf. lovens § 42, stk. 4.

Er betingelserne for opnåelse af separation eller skilsmisse ved bevilling ikke opfyldt, må sagen afgøres af retten.

2.1.2. Statsamtets sagsbehandling

Reglerne om statsamtens stedlige kompetence er fastsat i opløsningsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 875 af 24. oktober 2002 med senere ændringer). Det fremgår bl.a., at ansøgning fra ægtefællerne i forening om separation eller skilsmisse ved bevilling som udgangspunkt sendes til statsamtet på det sted, hvor en af ægtefællerne bor eller opholder sig, mens ansøgning fra en af ægtefællerne som udgangspunkt sendes til statsamtet på det sted, hvor den anden ægtefælle bor eller opholder sig, jf. opløsningsbekendtgørelsens § 1. Ansøgningen, der skal underskrives af ægtefællerne personligt, skal være vedlagt forskellig dokumentation.

Med lov nr. 446 af 9. juni 2004 om ændring af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Regelforenkling på det familieretlige område m.v.) blev der bl.a. vedtaget ændring af ægteskabslovens § 44 om vilkårsforhandling med ikrafttræden den 1. januar 2005. Herefter skal der, jf. § 44, stk. 1, inden bevilling til separation eller skilsmisse meddeles, foretages vilkårsforhandling, medmindre (1) begge ægtefæller meddeler statsamtet, at de ikke ønsker vilkårsforhandling foretaget, eller (2) der ønskes skilsmisse efter § 31 og vilkårene for separationen også gælder for tiden efter skilsmissen, og der ikke skal tages stilling til pensionsordninger omfattet af § 54. Vilkårsforhandling skal dog uanset disse betingelser foretages, hvis statsamtet finder, at særlige omstændigheder taler for det, jf. § 44, stk. 2. Der henvises til afsnit 2.1.2.1 og 2.1.2.2 i arbejdsgruppens redegørelse.

Vilkårsforhandling foretages af statsamtet, jf. opløsningsbekendtgørelsens § 8, og foretages som udgangspunkt med begge ægtefæller samtidig. Statsamtet kan dog bestemme, at vilkårsforhandlingen foretages særskilt, hvis særlige omstændigheder taler for det, jf. bekendtgørelsens § 9. Statsamtet indkalder parterne til vilkårsforhandling, jf. § 2 i opløsningscirku-

lareret (cirkulære nr. 107 af 24. oktober 2002 om opløsning af ægteskab). Udebliver en af ægtefællerne, skal de indkaldes på ny. Udebliver ansøgeren eller en af ansøgerne uden lovligt forfald efter den anden indkaldelse, anses ansøgningen om separation eller skilsmisse ved bevilling i almindelighed for bortfaldet. Møder den anden ægtefælle ikke efter den anden indkaldelse, afslås ansøgningen om bevilling i almindelighed uden yderligere indkaldelser, jf. cirkulærets § 3. Hvis der er søgt om fri proces til en sag om separation eller skilsmisse, fortsætter behandlingen af denne ansøgning.

Under vilkårsforhandlingen skal det påses, at betingelserne, jf. lovens § 42, for at give bevilling til separation eller skilsmisse er opfyldt. I den forbindelse skal der tilvejebringes klarhed over forskellige problemstillinger. Endvidere skal statsamtet vejlede ægtefællerne om en række forhold.

Af ægteskabslovens § 42 a, stk. 2-3, følger endelig, at der ved indgivelse af ansøgning om skilsmisse ved bevilling betales 500 kr. til statsamtet. Hvis ansøgeren inden for de sidste 3 måneder har indgivet en ansøgning om skilsmisse, for hvilken der er sket betaling, skal der dog ikke ske fornyet betaling.

2.2. Forældremyndighed og samvær

2.2.1. Retsstillingen i dag

Har forældrene fælles forældremyndighed, og skal denne ophøre, kan forældrene efter § 9, stk. 1, i lov om forældremyndighed og samvær (lov nr. 387 af 14. juni 1995 med senere ændringer) aftale, hvem af dem der skal have forældremyndigheden alene. Aftalen er kun gyldig, når den er anmeldt til statsamtet. Anmeldelsesordningen blev indført i forbindelse med regelforenklingen på det familieretlige område i 2004 i stedet for den hidtidige godkendelsesordning. Er en sag om forældremyndighed indbragt for retten, kan anmeldelse ske hertil. Er forældrene uenige, afgør retten under særligt hensyn til, hvad der er bedst for barnet, hvem af forældrene der skal have forældremyndigheden alene. Kan parterne ikke opnå enighed om placeringen af forældremyndigheden ved ophør af fælles forældremyndighed, må spørgsmålet således indbringes for domstolene.

Efter lovens § 12, stk. 1, afgør retten under særligt hensyn til, hvad der er bedst for barnet, hvem af forældrene der skal have forældremyndigheden alene i tilfælde, hvor forældre, der ikke er gift med hinanden, har levet sammen i længere tid, uden at de har fælles forældremyndighed, og faderen kræver forældremyndigheden ved samlivets ophør. Dette gælder dog ikke, hvis parterne er enige om at anmelde en aftale til stats-